

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

9.439

Szerző:

Cím:

MINDENKIHEZ!

Szemelvények az 1919 márciusi lapokból

Forrás:

Cs. P. 21.
4.56. 77. 21.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely:

Idő:

"24/11/1956"

Személy:

Helyszám:

Mit írtak az egykori újságok a dolgozó magyar nép sorsfordulójáról?
Budapesti Hírlap, 1919. március 22:

A proletárdiktatúrát éltetve

„Mától fogva tehát a proletárság uralma alá jut a végső veszedelemmel fenyegetett, s a lét vagy nem lét kétségbeesett küzdelme elé állított ország...”

Ugyanebben a lapban olvashatjuk „Tüntetés” cím alatt az alábbi „hírt”:

„A kormány lemondásának és a szovjet kormány alakulásának híre a lapok kirakatai révén a késő esti órákban terjedt el a városban. Mindenfelé kisebb csoportok verődtek össze, amelyek egy-kettőre vörös zászlót szereztek, és a proletárdiktatúrát éltetve járták be a várost. Meglátogatták a színházakat, ahol az előadást megakasztották, majd a zenekarral eljátszották a Marseillaise-t, és a proletárdiktatúrát éltetve, eltávoztak.”

Ugyanezt így fogalmazta meg a Pesti Napló (március 22-én):

„Este hét óra tájban már több ezer főnyi tömeg gyülekezett össze vörös zászlók alatt a Körúton. A tömeg folyton

nőtt, s hosszan kígyózó sorban vonult fel a Visegrádi utcába, a Vörös Ujság szerkesztősege elé, és lelkesen éltette a proletárdiktatúrát.

Ez idő tájt már nyilvánosságra került az a hír is, hogy a gyűjtőfogházból Kun Béla és társai kiszabadultak. A hírt nagy örömujjongással fogadták.

... Az éjszaka aránylag nyugodtan telt el.”

S ezen a napon jelent meg a Vörös Ujságban:

„Mindenkihez! Magyarország proletársága a mai nappal a maga kezébe vesz minden hatalmat.”

Ebben a lapban olvashatjuk „Megvalósítjuk a kommunista termelést” cím alatt:

„Mától kezdve mindenki a köz érdekében dolgozik.”

A nagy rendszerváltozás után

Március 23-án a Pesti Hírlap „Napi hírek”-rovatában ez állt:

„A pesti utca eddig mint egy üldözött bujdosót látta

vendégül a kommunisták lapját, a Vörös Ujságot. A lap különböző időkben jelent meg, lapos gépen nyomták, és sok vásárlóra talált a kommunisták fölfogására és politikai nézeteire kíváncsi polgári közönség körében is. Még emlékeztet az, hogy a harcos hangú, keményen verekedő újság papírosát az előző kormányzat alatt lefoglalták, a lap szerkesztőségében házkutatást is tartottak. A nagy rendszerváltozás után a Vörös Ujság egyszerre forradalmi jogot nyert a pesti utcán: ma már mint a déli órákban megjelenő, körforgó gépen nyomtatott napilap folytatja pályafutását...”

Nem lehet a proletariátust kirekeszteni a kultúrából

„Kezdődik a kommunista kultúra” cím alatt jelent meg:

„1919. március 23-án a Kormányzótanács egyik legelső ténykedéseképpen köztulajdonnak nyilvánította az összes színházakat. Mit jelent ez? Azt, hogy mindama javak közül,

melyeket a kommunizmus a kapitalista osztály erkölcstelen uzsorája alól a proletariátus számára felszabadít, az első: a kultúra mindennél értékesebb kincse. A kultúra ezentúl nem lesz üzlet! Ezentúl nem lehet majd lelkekkel való spekuláción meggazdagodni, mint ahogy zsirspekuláción lehetett, nem lehet szellemi értékek árdrágításával a proletariátust kirekeszteni a kultúrából. De a művészet mint üzlet, nemcsak a szegényembert zárta ki, hanem kizárta a művészetet magát is! Hát művészet volt az, amit ezek a színházboltok árultak?! Hát lehetett komoly művészetről szó ottan, ahol a részvényes-dramaturgok egyetlen szempontja a pillanatnyi siker volt, és táblás házak döntöttek el a darabok és színeszek értékét? Lehetett-e komoly művészetet adni ott, ahol a profitra való dolgozás a legolcsóbb, legdurvább hatásokra kényszerített írói és színészi?...”

Március 27-én „A munkára való jog és a munkakényszer” cím alatt megjelent „A forra-

dalmi kormányzótanács XI. számú rendelete”:

„Mint hogy a proletár állam megkezdi a magántulajdon megszüntetését azzal, hogy a kisipar kereteit meghaladó üzemeket, a lakóházakat köztulajdonba veszi, a proletárállamban csak annak van joga élni, aki dolgozik: vagy testi, vagy szellemi munkát végez a társadalom fenntartására.

A Tanácsköztársaság elrendeli tehát az általános munkakényszert, ezzel szemben megállapítja a munkára való jogot. Az állam köteles eltartani mindazokat, akik munkaképtelenek, valamint azokat, akik dolgozni akarnak, ha az állam nem tud nekik munkát juttatni.

Budapest, 1919. március 26.

A Forradalmi kormányzótanács.”

A nép felemelkedéséről

E számban jelent meg „A proletárgyermekek fürdője” címen „A gyermekek fürdéséről intézkedő rendelet végrehajtása”.

... A „gyermekek a kisded-óvók kijelölendő helyiségekben minden héten, hétfőn megfürdetendők. E napokon más rendszeres foglalkozás nincs, és az óvoda összes személynéje (óvónők és dajkák) csakis a gyermekek gondozásával foglalkozhatnak...”

E számban jelent meg „A Szépművészeti Múzeum és a dolgozó nép” cím alatt:

„A közoktatásügyi népbiztos rendeletére a Szépművészeti Múzeum ezután mindennap, és természetesen vasárnap is, délelőtt és délután nyitva lesz, hogy így feltárja az utat a dolgozó nép számára a művészet kincsei felé.”

28-én jelent meg az alábbi hír:

„Leszállították a labkéreket. A kormányzótanács elrendelte a kislakások bérének leszállítását. A 2000 koronánál kisebb labkéreket 20 százalékkal csökkentik...”

S így folytatta a Vörös Ujság a nép felemelkedéséről szóló cikkek és hírek közlését, mely, mint azt a 27-i száma közli:

„Ahonnan nemrég a reakció metelyét hirdették, ma a világszabadság szentségét hirdetjük mi, a Vörös Ujság, a diadalmas proletárforradalom legforradalmibb, legelszántabb katonája...”